

ระเบียบกรมประมง

ว่าด้วยการดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำ
และค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำ

พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่มาจาก การปฏิบัติตามหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือที่ตกเป็นของแผ่นดิน และค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่า ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาตรา ๑๖ วรรคสอง มาตรา ๗๙ วรรคสอง และมาตรา ๘๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ อธิบดีกรมประมงโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมประมง ว่าด้วยการดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำ และค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

“ซากสัตว์ป่า” หมายความว่า ซากสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่สังกัดกรมประมง

“เจ้าพนักงานตำรวจ” หมายความว่า พนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ในคดีความผิดอาญาเกี่ยวกับสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า

“คณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่า” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณา การดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำ

“ศูนย์” หมายความว่า ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ศูนย์วิจัยและพัฒนา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเล

“ที่จับสัตว์น้ำ” หมายความว่า ที่ที่มีน้ำขังหรือไหล และหาดที่ปวงที่เป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดิน รวมทั้งป่าไม้และพื้นดินที่มีน้ำท่วมตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็สาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือที่ดินของเอกชน รวมทั้งทะเล

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมประมง

ข้อ ๔ ให้อธิบดีมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ในกรณีที่มีปัญหาการตีความ ให้อธิบดีเสนอแนวทางการตีความต่อคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และให้ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการดังกล่าว

เพื่อให้การบังคับใช้ระเบียบนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนที่เกี่ยวข้อง อธิบดีอาจกำหนดแบบบันทึกข้อมูล แบบแจ้ง แบบรายงาน แบบขออนุญาต หรือแบบต่าง ๆ ตามระเบียบนี้ได้

การที่ผู้ขออนุญาต ผู้แจ้ง หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแตกต่างไปจากแบบที่อธิบดี กำหนดโดยไม่ใช่สาระสำคัญในคำขอ การแจ้ง หรือการติดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยกัน ย่อมไม่มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของการอนุญาต การรับแจ้ง คำสั่งทางปกครอง หรือการดำเนินการ ตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่ต้องจัดการตามระเบียบนี้ ได้แก่

(๑) สัตว์ป่าที่ถูกล่าด้วยความจำเป็นและภายใต้เงื่อนไขตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุมที่ผู้มีไว้ในครอบครองมีเหตุจำเป็น ไม่สามารถเลี้ยงดูสัตว์ป่านั้นต่อไปได้ และส่งมอบสัตว์ป่านั้นให้แก่กรมประมงตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าคุ้มครองที่เพาะพันธุ์ได้ และสัตว์ป่าควบคุม ที่ถูกทอดทิ้ง พิกار บาดเจ็บ ป่วย หรืออ่อนแอจากการแจ้งการช่วยเหลือตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม และซากสัตว์ป่าดังกล่าว ที่คงเหลือ จากการจัดการตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕) สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า ที่ถูกยึดหรืออายัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือ ตามกฎหมายอื่น และให้รวมถึงสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า ที่ถูกยึดหรืออายัด ในกรณีดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) พนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าพนักงานตำรวจ ที่ปฏิบัติการตามกฎหมายและระเบียบ ตามอำนาจและหน้าที่ของตน และมีสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าเกี่ยวข้องกับ

การปฏิบัติการณ์นั้น ไม่ว่าสัตว์ป่า ชากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าวจะชอบด้วยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ก็ตาม

(ข) การรับโอนสัตว์ป่า ชากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า จากผู้ได้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองโดยชอบด้วยกฎหมายแต่ไม่แจ้งการโอนใบอนุญาตหรือใบรับรองให้ถูกต้อง หรือการรับสัตว์ป่า ชากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่ามาอยู่ในความครอบครองจากผู้ที่ครอบครองโดยมิชอบตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๖) สัตว์ป่าที่ได้มาจากการดำเนินการในสถานการณ์อันตราย อุกฉวิน เร่งด่วน ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๗) สัตว์ป่าอันตรายหรือซากสัตว์ป่าอันตรายตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๘) สัตว์ป่า ชากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดิน เนื่องจากใบอนุญาตและใบรับรองซึ่งกำกับสัตว์ป่า ชากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่านั้นสิ้นสุดลง หรือสิทธิการครอบครองสัตว์ป่า ชากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าของผู้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองสิ้นสุดลง ในกรณี ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองถึงแก่ความตายและไม่มีทายาท

(ข) ทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้ได้รับใบอนุญาตหรือใบรับรอง ไม่ประสงค์จะรับโอนใบอนุญาตหรือใบรับรอง

(ค) นิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองนั้นเลิกกัน และผู้ชำระบัญชี หรือผู้สืบสิทธิของนิติบุคคลนั้น ไม่ประสงค์จะรับโอนใบอนุญาตหรือใบรับรองนั้น หรือไม่อาจจะรับโอนใบอนุญาตหรือใบรับรองนั้นได้

(ง) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

(จ) ทายาท หรือผู้จัดการมรดก หรือผู้ชำระบัญชี หรือผู้สืบสิทธิของนิติบุคคลแล้วแต่กรณี ของผู้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองที่ถึงแก่ความตาย และไม่ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตหรือใบรับรองภายในระยะเวลาที่กำหนด

(ฉ) พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เลี้ยงสัตว์ป่าหรือสถานที่เก็บรักษาซากสัตว์ป่าของผู้จะขอรับโอนใบอนุญาตหรือใบรับรองแล้ว มีคำสั่งไม่อนุญาต

(ช) ใบอนุญาตหรือใบรับรองซึ่งกำกับสัตว์ป่า ชากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่านั้นสิ้นสุดลง และผู้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองนั้นไม่แจ้งหรือไม่ส่งมอบสัตว์ป่า ชากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่านั้นแก่กรมประมง

(ซ) ใบอนุญาตตามมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ สิ้นอายุ และผู้รับใบอนุญาตไม่ประสงค์ขอต่ออายุใบอนุญาตหรือ

ไม่แจ้งความประสงค์ขอลิขสิทธิ์การประกอบกิจการภายในระยะเวลาที่กำหนดตามคำสั่งทางปกครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๙) สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือตกมาอยู่ในความดูแลของกรมประมงตามอำนาจหน้าที่ด้วยเหตุอื่น หรือตามกฎหมายอื่น หรือตามคำพิพากษาของศาล

(๑๐) ลูกของสัตว์ป่าที่ได้มาระหว่างการดูแลสัตว์ป่าตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙)

(๑๑) ซากสัตว์ป่าที่เกิดจากการตายลงของสัตว์ป่าตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) และ (๑๐)

ข้อ ๖ กรณีเป็นสัตว์ป่าตามข้อ ๕ (๒) (๔) และ (๙) ให้พิจารณาดำเนินการตามหมวด ๓ ให้เรียบร้อยก่อน จึงนำสัตว์ป่านั้นมาดำเนินการตามหมวด ๒ ต่อไปได้ เว้นแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการประมงมีความเห็นว่าสัตว์ป่านั้นต้องได้รับการจัดการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งชีวิตหรือสวัสดิภาพของสัตว์ป่านั้น ให้นำสัตว์ป่านั้นทั้งหมดหรือบางส่วนดำเนินการตามหมวด ๒ ก่อนได้ แล้วจึงพิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามหมวด ๓ ต่อไป

ข้อ ๗ เมื่อสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่มีผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่านั้นดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งมอบสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดินพร้อมใบอนุญาต ใบรับรอง หรือใบรับแจ้งการครอบครอง ที่กำกับสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่านั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมาย

(๒) กรณีเป็นสัตว์ป่า หากยังไม่สามารถดำเนินการส่งมอบสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดินได้ภายในระยะเวลาตาม (๑) ให้ส่งมอบใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งการครอบครองที่กำกับสัตว์ป่าดังกล่าวแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งต่อผู้ครอบครองว่าสัตว์ป่านั้นตกเป็นของแผ่นดินและให้ส่งมอบใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งการครอบครองที่กำกับสัตว์ป่านั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการยกเลิก เพิกถอน หรือแก้ไข ใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งการครอบครองดังกล่าว โดยออกเป็นหนังสือให้ครอบครองสัตว์ป่านั้นแทนกรมประมงได้จนกว่าผู้ครอบครองดังกล่าวจะส่งมอบสัตว์ป่านั้นให้แก่กรมประมง

(๓) หากผู้ครอบครองไม่ส่งมอบสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า และใบอนุญาต ใบรับรอง หรือใบรับแจ้งการครอบครองที่กำกับสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดระยะเวลาตาม (๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการ

ยกเลิก เพิกถอนหรือแก้ไข ใบอนุญาต หรือใบรับแจ้งการครอบครองของผู้ครอบครองสัตว์ป่านั้น โดยมีผลให้ผู้นั้นเป็นผู้ครอบครองสัตว์ป่าโดยมิชอบด้วยกฎหมายนับแต่เวลาที่ครบกำหนดระยะเวลา ตาม (๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีแก่ผู้นั้นและดำเนินการตามมาตรา ๘๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อไป

ข้อ ๘ ให้ผู้อำนวยการศูนย์เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า จากการปฏิบัติตามหน้าที่ หรือที่ตกเป็นของแผ่นดิน

ศูนย์ที่รับผิดชอบสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

หมวด ๒

การดำเนินการแก่สัตว์ป่า

ส่วนที่ ๑

การดำเนินการเบื้องต้นแก่สัตว์ป่า

ข้อ ๙ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่พบสัตว์ป่าในการปฏิบัติหน้าที่หรือรับสัตว์ป่ามาอยู่ในความครอบครองจากการรับแจ้งเหตุต่าง ๆ หากสัตว์ป่านั้นไม่เกี่ยวข้องกับกรกระทำผิดตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ และตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่าเป็นชนิดสัตว์ป่าที่มีการกระจายพันธุ์ในพื้นที่ที่พบและยังมีสุขภาพตามความเป็นสัตว์ป่า มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีอาการบาดเจ็บ ป่วยหรืออ่อนแอ หรือบาดเจ็บ ป่วย หรืออ่อนแอเพียงเล็กน้อย สามารถรักษาเยียวยาให้พ้นจากสภาพดังกล่าวได้ หรือการบาดเจ็บ ป่วย หรืออ่อนแอของสัตว์ป่านั้นเกิดจากเหตุในธรรมชาติ เมื่อพิจารณาแล้วว่าหากปล่อยสัตว์ป่านั้นคืนสู่ธรรมชาติจะสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้และเกิดประโยชน์ต่อระบบนิเวศ ให้ปล่อยสัตว์ป่านั้นทั้งหมดหรือบางส่วนคืนสู่ธรรมชาติตามหลักวิชาการในแหล่งที่พบ สัตว์ป่านั้นครั้งแรก หรือแหล่งที่มีรายงานการกระจายพันธุ์ของสัตว์ป่าชนิดนั้นก็ได้ ทั้งนี้ การเลือกพื้นที่ปล่อยสัตว์ป่าให้พิจารณาถึงความอยู่รอดปลอดภัยของสัตว์ป่าเป็นหลัก

ข้อ ๑๐ การดำเนินการแก่สัตว์ป่าของพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น อาจประสานขอความช่วยเหลือจากกรมประมง โดยประสานไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่สะดวกแก่การดำเนินการแก่สัตว์ป่าก็ได้

ข้อ ๑๑ กรณีเป็นสัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ หรือเจ้าพนักงานตำรวจทำการเก็บหลักฐานและข้อเท็จจริงการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ป่าดังกล่าวเพื่อใช้ประกอบสำนวนคดี โดยให้ส่งมอบสัตว์ป่านั้นไปอยู่ในความดูแลของศูนย์เพื่อให้เก็บรักษาดูแลของกลาง

เมื่อดำเนินการเก็บหลักฐานและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสัตว์ป่าตามวรรคหนึ่งเรียบร้อยแล้ว หากพนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการประมงตรวจสอบและพิจารณาแล้วเห็นว่าสัตว์ป่านั้นสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ในธรรมชาติ ตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เสนอความเห็นต่อพนักงานสอบสวน เพื่อปล่อยสัตว์ป่าทั้งหมดหรือบางส่วน และแจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่าสัตว์ป่านั้นพร้อมจะได้รับการปล่อยคืนสู่ธรรมชาติได้ หากพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเก็บพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสัตว์ป่าในคดีความนั้นเพิ่มเติมอีกแล้ว ให้ดำเนินการปล่อยสัตว์ป่าดังกล่าวคืนสู่ธรรมชาติได้ และรายงานอธิบดีและพนักงานสอบสวนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ดำเนินการปล่อยสัตว์ป่านั้น

ข้อ ๑๒ การปล่อยสัตว์ป่าตามข้อ ๙ และข้อ ๑๑ ให้รายงานแก่กองบริหารจัดการทรัพยากร และกำหนดมาตรการเพื่อรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามหมวด ๗ ต่อไป

ข้อ ๑๓ เมื่อสัตว์ป่ามาอยู่ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากพิจารณาแล้วว่าเป็นชนิดพันธุ์สัตว์ป่าของประเทศไทยที่หายากใกล้สูญพันธุ์ จำเป็นต่อการสงวนไว้เพื่อการเพาะขยายพันธุ์ หรือสงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ อาจเสนอขอใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และวิธีการในข้อ ๒๑ ก็ได้

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการประมงตรวจสอบแล้วเห็นว่าสัตว์ป่านั้นได้รับอันตรายถึงขนาดไม่สามารถใช้ชีวิตได้เองตามปกติ ป่วยหรืออ่อนแอ หรืออาการเจ็บป่วยอ่อนแอนั้นอาจเนื่องมาจากการติดเชื้อโรคระบาด หรือไม่อาจปล่อยคืนสู่ธรรมชาติได้ในทันที ให้ดำเนินการตามขั้นตอนวิธีการที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๒ ต่อไป

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการแก่สัตว์ป่าที่ไม่แข็งแรง

ข้อ ๑๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่รับสัตว์ป่าที่บาดเจ็บ ป่วย หรืออ่อนแอ ตามข้อ ๑๔ มาอยู่ในความครอบครองแล้ว ให้ทำการรักษาพยาบาลให้สัตว์ป่านั้นหายป่วยและมีสุขภาพแข็งแรง

หากประเมินแล้วไม่สามารถดำเนินการรักษาพยาบาลให้หายได้ อาจส่งสัตว์ป่านั้นไปรักษา ณ สถานพยาบาลสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ เมื่อสถานพยาบาลสัตว์รักษาสัตว์ป่านั้นเรียบร้อยแล้วจะต้องส่งมอบสัตว์ป่านั้นคืนให้แก่กรมประมง ตามเงื่อนไขที่กำหนด หรือตามหนังสือร้องขอ หรือส่งมอบซากสัตว์ป่านั้น เมื่อสัตว์ป่าดังกล่าวตายลง แล้วแต่กรณี และให้สถานพยาบาลสัตว์แจ้งและส่งมอบสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่านั้นคืนแก่กรมประมง หากไม่ส่งคืนให้ถือว่าสถานพยาบาลสัตว์นั้นครอบครองสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าโดยไม่ได้รับอนุญาต

ในกรณีที่ส่งสัตว์ป่าไปรักษาพยาบาลยังต่างประเทศ ให้เสนอเหตุผล ความจำเป็น และเงื่อนไขต่อคณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่าพิจารณาเพื่อขอความเห็นชอบต่ออธิบดี

หากพนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการประมงตรวจสอบและพิจารณาแล้วพบว่าสัตว์ป่าที่พนักงานเจ้าหน้าที่รับมาครอบครองหรือที่เลี้ยงดูไว้มีอาการบาดเจ็บ ป่วย อ่อนแอ หรือพิการรุนแรง หรืออาการป่วยดังกล่าวเกิดจากการติดโรคระบาดร้ายแรงซึ่งอาจติดต่อสู่สัตว์ป่าอื่นหรือมนุษย์ได้ หรือสัตว์ป่าอยู่ในสภาพทนทุกข์ทรมานเกินการที่จะเยียวยารักษาให้หาย หรือกลับมาใช้ชีวิตโดยปกติสุขได้ อาจเสนอคณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่า พิจารณาให้การอนุญาตสัตว์ป่านั้น วิธีการการอนุญาตสัตว์ป่า ให้ใช้วิธีการกำจัด ทำลายสัตว์ป่าตามข้อ ๒๔ วรรคสอง

ในกรณีที่สัตว์ป่ามีอาการบาดเจ็บ อ่อนแอ หรือพิการรุนแรง และพนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการประมงได้คัดกรองและตรวจโรคตามหลักวิชาการแล้วเห็นว่ามิได้เป็นโรคติดต่อสมควรปล่อยคืนสู่ธรรมชาติเพื่อเพิ่มเหยื่อในห่วงโซ่อาหารก็สามารถทำได้ โดยเสนอต่อคณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่าพิจารณาเพื่อขอความเห็นชอบต่ออธิบดี

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่สัตว์ป่ายังไม่มีเครื่องหมายประจำตัว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่า พร้อมจัดทำทะเบียนรายละเอียดสัตว์ป่านั้น และรายงานให้อธิบดีทราบ

การจัดทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่าตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามประกาศกรมประมงว่าด้วยการจัดทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำ

ข้อ ๑๗ ในกรณีสัตว์ป่าที่ไม่แข็งแรงนั้นหายป่วยและแข็งแรงดีแล้ว ให้ดำเนินการตามส่วนที่ ๓ ต่อไป

ส่วนที่ ๓

การดำเนินการแก่สัตว์ป่าที่แข็งแรง

ข้อ ๑๘ การดำเนินการแก่สัตว์ป่าที่แข็งแรงมีแนวทางการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การปล่อยสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ

(๒) การส่งคืนถิ่นกำเนิด

(๓) การนำสัตว์ป่าไว้ใช้ประโยชน์ในราชการ หรือเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย

หรือการทดลองทางวิชาการ

(๔) การส่งสัตว์ป่าให้แก่สวนสัตว์ใช้ประโยชน์และดูแลแทน

(๕) การจำหน่ายสัตว์ป่าบางชนิด

(๖) การกำจัดหรือทำลายสัตว์ป่า

(๗) การรับเลี้ยงดูสัตว์ป่าโดยกรมประมงหรือส่วนราชการอื่น

การพิจารณาเลือกแนวทางใดแก่สัตว์ป่าที่แข็งแรง ให้คำนึงถึงการดูแลชีวิต สวัสดิภาพของสัตว์ป่า ระบบนิเวศ ความปลอดภัยจากโรคระบาด เมตตาธรรมแก่สัตว์ป่า การสงวนรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๙ ถึงข้อ ๒๕ และถิ่นกำเนิดของสัตว์ป่า ดังนี้

(ก) หากเป็นสัตว์ป่าธรรมชาติในประเทศให้เลือกแนวทางการปล่อยสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ ตาม (๑) เป็นสำคัญ ในกรณีที่ไมอาจปล่อยสัตว์ป่านั้นคืนสู่ธรรมชาติได้ ให้เลือกแนวทางอื่นตาม (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ที่เหมาะสมตามสมควรแก่กรณี หากไม่มีแนวทางใดที่เหมาะสมในขณะนั้น หรือยังไม่พร้อมใช้แนวทางใดแก่สัตว์ป่านั้น ให้กรมประมงรับเลี้ยงดูสัตว์ป่านั้นไว้ตาม (๗)

(ข) หากเป็นสัตว์ป่าที่มีถิ่นกำเนิดจากต่างประเทศ ให้เลือกแนวทางส่งสัตว์ป่านั้นคืนถิ่นกำเนิด ตาม (๒) เป็นสำคัญ ในกรณีที่ไมอาจส่งสัตว์ป่านั้นคืนถิ่นกำเนิดได้ ให้เลือกแนวทางอื่นตามสมควรแก่กรณีเช่นเดียวกับสัตว์ป่าธรรมชาติในประเทศ แต่มิให้ใช้แนวทางการปล่อยสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ ตาม (๑) โดยเด็ดขาด

ข้อ ๑๙ การปล่อยสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ มีหลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณา ดังนี้

(๑) สัตว์ป่าที่จะนำไปปล่อยคืนสู่ธรรมชาติต้องเป็นสัตว์ป่าที่ได้รับการฝึกให้สามารถดำรงชีพตามธรรมชาติในป่าได้

(๒) ได้รับการตรวจสอบว่าเป็นสัตว์ป่าสายพันธุ์ที่พบหรือเคยปรากฏว่ามีการกระจายพันธุ์ในพื้นที่ที่จะทำการปล่อย ห้ามมิให้ปล่อยสัตว์ป่าชนิดที่ไม่มีถิ่นกำเนิดหรืออยู่อาศัยและหากินในประเทศไทยสู่ธรรมชาติโดยเด็ดขาด

(๓) ตรวจสอบพื้นที่รองรับสัตว์ป่าแล้วว่าจะมีความเหมาะสมต่อตัวสัตว์และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ และมีขนาดเพียงพอที่จะรองรับจำนวนสัตว์ป่าที่จะทำการปล่อย

(๔) ในกรณีที่เป็นสัตว์ป่าอพยพตามธรรมชาติ ให้ปล่อยคืนสู่ธรรมชาติในเส้นทางอพยพ และฤดูกาลอพยพ

(๕) สัตว์ป่าที่จะทำการปล่อยต้องได้รับการคัดกรองและตรวจโรคตามหลักวิชาการก่อนปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ

ข้อ ๒๐ การส่งคืนถิ่นกำเนิดหรือส่งไปยังศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ป่าประเทศปลายทาง ให้ส่งได้เฉพาะสัตว์ป่าที่มีถิ่นกำเนิดในต่างประเทศและไมมีการอพยพย้ายถิ่นตามธรรมชาติมายังประเทศไทยให้กรมประมงประสานงานกับประเทศถิ่นกำเนิดหรือประเทศปลายทางถึงเหตุผลความจำเป็น วิธีการส่งกลับคืน ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการส่งและการเลี้ยงดูสัตว์ป่า โดยทำเป็นข้อตกลงร่วมกันให้ชัดเจนเมื่อตกลงส่งคืนถิ่นกำเนิด หรือส่งไปยังประเทศปลายทาง ให้ดำเนินการตรวจสอบสุขภาพและกักกันโรคสัตว์ป่านั้น และขอให้ประเทศถิ่นกำเนิด หรือประเทศปลายทางออกใบอนุญาตนำเข้าสัตว์ป่าเพื่อนำมาประกอบการขออนุญาตส่งออกสัตว์ป่าต่อไป

เมื่อได้กำหนดวันและเวลาที่แน่นอนในการส่งสัตว์ป่าแล้ว ให้หน่วยงานของกรมประมงที่ประสงค์จะส่งสัตว์ป่าขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ป่านั้นต่ออธิบดี และเมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีแล้วให้ดำเนินการส่งออกสัตว์ป่านั้นไปอยู่ในความดูแลของประเทศถิ่นกำเนิดหรือประเทศปลายทางต่อไป

ข้อ ๒๑ การนำสัตว์ป่าไว้ใช้ประโยชน์ในราชการ หรือเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ ให้หน่วยงานของกรมประมงเสนอโครงการขอใช้ประโยชน์

หรือโครงการศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการจากสัตว์ป่าดังกล่าว พร้อมบันทึกรายละเอียดตำหนิรูปพรรณ และร่องรอยหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับสัตว์ป่านั้นไว้ แล้วเสนอต่ออธิบดีเพื่อให้ความเห็นชอบ

โครงการตามวรรคหนึ่งต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) หน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานของกรมประมงที่ประสงค์จะนำสัตว์ไปใช้ประโยชน์

(๒) เหตุผลความจำเป็นที่จะขอนำสัตว์ป่าไปใช้ประโยชน์

(๓) ลักษณะของการใช้ประโยชน์และระยะเวลาที่ใช้ประโยชน์สัตว์ป่า

(๔) วิธีการเลี้ยง ดูแล รักษาสัตว์ป่า และความรับผิดชอบต่อกรณีสัตว์ป่าที่นำไปใช้ประโยชน์เสียหายหรือเสียชีวิต

ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้อธิบดีพิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณา ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุผลความจำเป็นที่จะขอนำไปใช้ประโยชน์

(๒) ภาระที่จะตกแก่ทางราชการหากไม่นำไปใช้ประโยชน์

(๓) ความเสียหายหรือความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการนำไปใช้ประโยชน์

(๔) พฤติการณ์ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับสัตว์ป่า กรณีเกี่ยวข้องกับคดีความ

(๕) พฤติการณ์อื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

กรณีหมดความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ หรือครบกำหนดเวลาที่ได้รับความเห็นชอบจากอธิบดี หรือมีคำสั่งยกเลิกการใช้ประโยชน์ ให้หน่วยงานของกรมประมงที่ได้รับความเห็นชอบรายงานต่ออธิบดี พร้อมเสนอแนวทางการดำเนินการต่อไปแก่สัตว์ป่าดังกล่าว เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

กรณีหน่วยงานรัฐอื่นขอใช้ประโยชน์สัตว์ป่าหรือเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ ให้ดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกรมประมงอาจพิจารณาให้หน่วยงานรัฐที่ประสงค์ขอใช้ประโยชน์สัตว์ป่านั้นชำระค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๒๓ ก็ได้

ข้อ ๒๒ การส่งสัตว์ป่าให้สวนสัตว์ใช้ประโยชน์และดูแลแทน หากมีสวนสัตว์ที่มีความพร้อมจะรับดูแลสัตว์ป่านั้น อธิบดีอาจส่งสัตว์ป่านั้นไปให้สวนสัตว์ใช้ประโยชน์และดูแลแทนได้

สวนสัตว์จะกระทำการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าดังกล่าวไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากอธิบดี หรือมีเหตุจำเป็นฉุกเฉินเพื่อการรักษาไว้ซึ่งชีวิตและสวัสดิภาพสัตว์ป่านั้น โดยให้แจ้งแก่อธิบดีทราบโดยเร็ว

ทั้งนี้ หากกรมประมงขอรับสัตว์ป่าดังกล่าวคืน ให้สวนสัตว์ส่งมอบสัตว์ป่านั้นแก่กรมประมงภายในระยะเวลาและสถานที่ที่กรมประมงกำหนด หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่า การครอบครองสัตว์ป่าของสวนสัตว์เป็นการครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

ในกรณีที่สัตว์ป่านั้นตายลง ให้สวนสัตว์ที่รับดูแลสัตว์ป่าแจ้งต่ออธิบดีและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสวนสัตว์ร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการประมง เข้าตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายของสัตว์ป่าที่สวนสัตว์ดังกล่าว หากพบว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดให้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ส่วนการดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่าดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามหมวด ๔ ว่าด้วยการดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่า

ข้อ ๒๓ การจำหน่ายสัตว์ป่า อธิบดีอาจพิจารณาจำหน่ายสัตว์ป่านั้นให้แก่ผู้ที่มีใบอนุญาตหรือผู้ที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนี้

(๑) กรณีเป็นชนิดสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้จากการเพาะพันธุ์ หรือชนิดสัตว์ป่าควบคุมที่ได้จากการเพาะพันธุ์ ให้จำหน่ายแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตครอบครองตามมาตรา ๑๘ ผู้ได้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์สัตว์ป่าตามมาตรา ๒๘ ผู้ได้รับใบอนุญาตค้าตามมาตรา ๓๐ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) กรณีเป็นสัตว์ป่าอื่น ซึ่งได้มาจากการเลี้ยงหรือเพาะพันธุ์ ให้จำหน่ายแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

การประกาศและจำหน่ายตามวรรคหนึ่งให้กระทำ ณ ศูนย์ที่ดูแลสัตว์ป่านั้นหรือสถานที่อื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด

ราคาสัตว์ป่าที่ทำการจำหน่ายให้เป็นไปตามราคาท้องตลาดแห่งท้องที่ หากไม่สามารถหาราคาตลาดในท้องที่นั้นได้ให้ราคาสัตว์ป่าเป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยหลักเกณฑ์เงื่อนไข ขั้นตอนการจำหน่าย และการชำระค่าใช้จ่ายการจำหน่ายสัตว์ป่าให้เป็นไปตามแนวทางที่อธิบดีประกาศกำหนด

กรณีมีผู้แจ้งความประสงค์จำนวนหลายรายที่จะซื้อสัตว์ป่าที่จำหน่ายตาม (๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาผู้ที่ยื่นความประสงค์หารายแรกก่อน เรียงลำดับตามวัน เวลา ส่วนการจำหน่ายตาม (๒) ให้พิจารณาว่ารายใดมีความพร้อมที่จะรับเลี้ยงดูแลสัตว์ป่าก็ให้จำหน่ายสัตว์ป่าแก่รายนั้นด้วย หากไม่สามารถจำหน่ายให้แก่หารายแรกได้ให้พิจารณาผู้ยื่นความประสงค์หารายต่อไป และหากพิจารณาทั้งหมดแล้วไม่สามารถจำหน่ายให้แก่ผู้ยื่นความประสงค์ทั้งหมดได้ ให้ประกาศจำหน่ายสัตว์ป่านั้นใหม่อีกครั้ง หรืออาจพิจารณาเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินการแก่สัตว์ป่านั้นใหม่ได้แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๔ การกำจัดหรือทำลายสัตว์ป่า พนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการประมง ตรวจสอบแล้วเห็นว่าติดเชื้อโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยน่าเชื่อว่าเป็นโรคระบาด หรือเป็นสัตว์ป่าที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือเป็นสัตว์ป่าอันตรายตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติสงวน

และคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้พิจารณากำจัด ทำลาย ซึ่งสัตว์ป่านั้นเสีย และรายงานให้อธิบดีทราบโดยเร็ว

การกำจัด ทำลาย หรือการรณรงค์สัตว์ป่าอันตรายหรือสัตว์ป่าที่ติดเชื้อโรคระบาดตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความร้ายแรงของโรคระบาดสัตว์ตามที่กรมปศุสัตว์ประกาศกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ โดยใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ใช้สารเคมีให้สัตว์กิน ฉีด หรือวิธีการอื่นใดเข้าร่างกายเพื่อให้สัตว์ป่านั้นตายโดยไม่ทรมาน
- (๒) ทำลายสัตว์ป่าด้วยวิธีการช็อตด้วยไฟฟ้า
- (๓) ทำลายสัตว์ป่าด้วยวิธีอื่นตามหลักวิชาการ

ข้อ ๒๕ การรับเลี้ยงดูสัตว์ป่าโดยกรมประมง หากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการดำเนินการแก่สัตว์ป่ายังเห็นว่าแนวทางดำเนินการใด ๆ แก่สัตว์ป่าข้างต้นไม่เหมาะสมหรืออยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมให้แก่สัตว์ป่า ให้กรมประมงเลี้ยงดูสัตว์ป่านั้นต่อไป หรือจนกว่าจะมีแนวทางการดำเนินการแก่สัตว์ป่านั้น

โดยให้ดำเนินการตามข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ ต่อไป ทั้งนี้ ให้ศูนย์รับดูแลเลี้ยงดูสัตว์ป่ามีหน้าที่ต้องรายงานสภาพ ชนิด และจำนวนสัตว์ป่าที่อยู่ในความครอบครองต่ออธิบดีทุกสิ้นปีปฏิทิน

ในระหว่างการดูแลสัตว์ป่าของกรมประมง หากสัตว์ป่านั้นบาดเจ็บ ป่วย หรืออ่อนแอ ให้ปฏิบัติตามส่วนที่ ๒ จนกว่าสัตว์ป่านั้นจะมีสุขภาพแข็งแรง จึงจะดำเนินการตามข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ ได้

การรับเลี้ยงดูสัตว์ป่าตามข้อ ๕ (๒) ให้ดำเนินการเรื่องค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าตามหมวด ๓

ส่วนที่ ๔

การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๒๖ การดำเนินการตามข้อ ๑๓ ข้อ ๑๕ วรรคสาม ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ ต้องได้รับความเห็นชอบจากอธิบดี โดยให้เสนอแนวทางการดำเนินการแก่สัตว์ป่านั้นต่อคณะกรรมการดำเนินการแก่สัตว์ป่า เพื่อพิจารณาความเห็นเสนอต่ออธิบดี เพื่อให้ความเห็นชอบ

การดำเนินการแก่สัตว์ป่าตามวรรคหนึ่ง หากมีการรับมอบและส่งมอบสัตว์ป่า ให้จัดทำบันทึกการรับมอบและส่งมอบสัตว์ป่านั้นด้วย

สัตว์ป่าของกลางในคดีอาญาที่คดียังไม่ถึงที่สุดและอยู่ในความดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากเป็นสัตว์ป่าที่แข็งแรงและมีความเหมาะสมพร้อมที่จะปล่อยคืนสู่ธรรมชาติตามข้อ ๑๙ หรือส่งคืนถิ่นกำเนิดตามข้อ ๒๐ แล้วแต่กรณี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการดำเนินการแก่สัตว์ป่าเพื่อให้ความเห็นชอบ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้แจ้งต่อพนักงานสอบสวน

หรือพนักงานอัยการที่สำนวนคดีความอยู่ในความรับผิดชอบในขณะนั้น ว่าสัตว์ป่านั้นจะได้รับการปล่อยคืนสู่ธรรมชาติหรือส่งคืนถิ่นกำเนิดเมื่อครบกำหนดระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่แจ้งต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้ว พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่แจ้งว่าต้องการข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีเพิ่มเติมแล้ว ก็ให้ปล่อยสัตว์ป่านั้นคืนสู่ธรรมชาติหรือส่งคืนถิ่นกำเนิดได้โดยไม่ต้องเลี้ยงดูสัตว์ป่านั้นไว้ แม้อคดีความยังไม่ถึงที่สุดก็ตาม

ในกรณีสัตว์ป่านั้นตายลงก่อนคดีถึงที่สุด ให้แจ้งพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการทราบและให้ดำเนินการตามหมวด ๔ การดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่าต่อไป

ข้อ ๒๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศูนย์ซึ่งดำเนินการแก่สัตว์ป่าตามที่อธิบดีให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินการแก่กองบริหารจัดการทรัพยากรและกำหนดมาตรการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ดำเนินการแก่สัตว์ป่านั้นแล้วเสร็จ และให้กองบริหารจัดการทรัพยากรและกำหนดมาตรการรวบรวมเป็นข้อมูลการดำเนินการแก่สัตว์ป่าตามหมวด ๗ ต่อไป

หมวด ๓

การแจ้งและการรับแจ้ง การรับมอบสัตว์ป่า อัตราค่าใช้จ่าย การชำระค่าใช้จ่าย
ในการดูแลสัตว์ป่า และการยกเว้นค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่า

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๒๘ กรณีเป็นสัตว์ป่าตามข้อ ๕ (๒) ที่ผู้มีไว้ในครอบครองส่งมอบสัตว์ป่าให้แก่กรมประมงหรือกรมตามข้อ ๕ (๙) ที่สัตว์ป่าตกมาอยู่ในความดูแลตามอำนาจหน้าที่ด้วยเหตุผู้ครอบครองส่งมอบสัตว์ป่าให้แก่กรมประมง ให้ดำเนินการตามหมวดนี้

ข้อ ๒๙ กรณีเป็นสัตว์ป่าตามข้อ ๕ (๔) ที่คงเหลือจากการถูกเพิกถอนใบอนุญาตและดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดและสัตว์ป่าตกมาอยู่ในความครอบครองของกรมประมงหรือผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตประสงค์จะส่งมอบสัตว์ป่านั้นให้แก่กรมประมงก่อนกำหนดเวลาตามกฎหมาย ให้ดำเนินการตามส่วนที่ ๓ ส่วนที่ ๔ ส่วนที่ ๕ และส่วนที่ ๗ ต่อไป

ส่วนที่ ๒

การแจ้ง และการรับแจ้ง

ข้อ ๓๐ ให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่าที่ประสงค์จะส่งมอบสัตว์ป่าให้กรมประมง แจ้งส่งมอบสัตว์ป่าทั้งหมด หรือบางส่วน พร้อมด้วยข้อมูล เอกสาร และหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและเลขประจำตัวประชาชน ในกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้ครอบครองสัตว์ป่า

(๒) ชื่อและเลขทะเบียนนิติบุคคล ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ครอบครองสัตว์ป่า

- (๓) สำเนาหลักฐานการครอบครองซึ่งสัตว์ป่าที่ประสงค์จะส่งมอบ
- (๔) สำเนาบัญชีชนิดและจำนวนสัตว์ป่าที่อยู่ในความครอบครอง พร้อมระบุเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่าแต่ละตัว กรณีสัตว์ป่ามีจำนวนมากให้ใช้การประมาณการจำนวน
- (๕) ภาพถ่ายชนิดและจำนวนสัตว์ป่าที่ประสงค์จะส่งมอบ หรือกรณีสัตว์ป่ามีจำนวนมากให้ใช้ภาพถ่ายรวม
- (๖) เหตุจำเป็นที่ไม่สามารถเลี้ยงดูสัตว์ป่านั้นต่อไปได้
- ข้อ ๓๑ การแจ้งตามข้อ ๓๐ ให้แจ้ง ณ สถานที่และวิธีการ ดังต่อไปนี้
- (๑) กรณีในเขตกรุงเทพมหานคร ให้แจ้ง ณ สำนักงานประมงพื้นที่กรุงเทพมหานคร
- (๒) กรณีนอกเขตกรุงเทพมหานคร ให้แจ้ง ณ สำนักงานประมงจังหวัดในท้องที่ที่มีการครอบครองสัตว์ป่านั้น
- (๓) สถานที่อื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด
- การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ผู้แจ้งอาจแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ หรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใดตามที่อธิบดีกำหนด ก็ได้
- ข้อ ๓๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับแจ้งตรวจสอบชนิดและจำนวนสัตว์ป่าที่ผู้ครอบครองสัตว์ป่าประสงค์จะส่งมอบให้กรมประมงดูแล ว่าเป็นไปตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ หรืออยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมประมงที่จะคุ้มครองสัตว์ป่าดังกล่าว และมีค่าใช้จ่ายในการดูแลเท่าใด
- กรณีที่มีความจำเป็นจะต้องสอบข้อเท็จจริงหรือซักถามรายละเอียดเพิ่มเติม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับแจ้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่ามาให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

ส่วนที่ ๓

อัตราค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่า

ข้อ ๓๓ ภายใต้บังคับบัญชีอัตราค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าของกรมประมงตามที่อธิบดีประกาศกำหนด ให้คณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่าคิดค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าที่ผู้ครอบครองสัตว์ป่าประสงค์จะส่งมอบให้แก่กรมประมงดูแล และเมื่ออธิบดีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้แจ้งอัตราค่าใช้จ่ายและวิธีการชำระค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าแก่ผู้ครอบครองสัตว์ป่านั้นทราบ

หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่า ต้องเหมาะสมกับชนิดหรือประเภทของสัตว์ป่า โดยให้คิดคำนวณจากค่าอาหาร ค่ายาและเวชภัณฑ์ ค่าบริการทางสัตวแพทย์ ค่าแรงงานจัดการสถานที่เลี้ยงดู และค่าบ่อเลี้ยงและสถานที่ให้สอดคล้องกับช่วงอายุของสัตว์ป่าหรือระยะเวลาที่กรมประมงต้องดูแลสัตว์ป่า โดยค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าที่ผู้ครอบครองสัตว์ป่าชำระแก่กรมประมงให้ถือเป็นเงินค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าของกรมประมง

ค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่านั้นให้คำนวณเป็นค่าใช้จ่ายแบบเหมาจ่ายโดยอาจชำระเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน หรือผ่อนจ่ายเป็นรายงวด หรือจ่ายเป็นอัตรารายเดือนโดยมีค่าใช้จ่ายคงที่ที่จะต้องชำระก่อนตามที่ตกลงกัน

ในกรณีที่ชำระค่าใช้จ่ายเป็นอัตรารายเดือน เมื่อสัตว์ป่านั้นตายลงหรือกรมประมงได้ดำเนินการแก่สัตว์ป่านั้นตามแนวทางอื่นโดยกรมประมงมิได้เป็นผู้ดูแลตามข้อ ๑๘ (๗) ให้ภาระในการชำระค่าใช้จ่ายรายเดือนนั้นสิ้นสุดลง

ในกรณีที่ชำระค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนหรือผ่อนจ่ายเป็นรายงวด หากสัตว์ป่านั้นตายลง หรือกรมประมงได้ดำเนินการแก่สัตว์ป่านั้นตามแนวทางอื่นโดยกรมประมงมิได้เป็นผู้ดูแลตามข้อ ๑๘ (๗) เงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวที่ได้ชำระแล้วมีอาจเรียกคืนได้ ส่วนงวดที่ยังมิได้ชำระให้ภาระการชำระค่าใช้จ่ายนั้นสิ้นสุดลง

ส่วนที่ ๔

การชำระค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่า

ข้อ ๓๔ เมื่อผู้ครอบครองสัตว์ป่าได้รับหนังสือแจ้งค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าจากกรมประมง หากผู้ครอบครองสัตว์ป่าตกลงที่จะชำระค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้แก่กรมประมง ให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่าแจ้งเป็นหนังสือให้กรมประมงทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งค่าใช้จ่าย

ข้อ ๓๕ เมื่อกรมประมงได้รับหนังสือแจ้งความตกลงที่จะชำระค่าใช้จ่ายจากผู้ครอบครองสัตว์ป่าแล้ว ให้นำหมายทำหนังสือสัญญาและข้อตกลงในการจ่ายค่าดูแลสัตว์ป่า โดยผู้ครอบครองสัตว์ป่าสามารถเลือกจ่ายค่าใช้จ่ายแบบเหมาจ่ายทั้งจำนวน หรือผ่อนจ่ายเป็นรายงวด หรือเลือกชำระค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน โดยมีค่าใช้จ่ายคงที่ที่จะต้องชำระก่อน ตามที่ตกลงกันจนกว่าจะครบจำนวน หรือจนกว่าสัตว์ป่านั้นตายลง หรือกรมประมงได้ดำเนินการแก่สัตว์ป่านั้นตามแนวทางอื่นโดยกรมประมงมิได้เป็นผู้ดูแลตามข้อ ๑๘ (๗) แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓๖ เมื่อกรมประมงและผู้ครอบครองสัตว์ป่าทำหนังสือสัญญาและข้อตกลงในการจ่ายค่าดูแลสัตว์ป่าแล้ว ให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่าไปชำระค่าใช้จ่ายตามเงื่อนไขที่ตกลงในหนังสือสัญญาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ลงนามในหนังสือสัญญา และนำหลักฐานการชำระเงินมาแสดงต่อหน่วยงานที่รับแจ้งการส่งมอบสัตว์ป่าที่ได้ยื่นแบบแจ้งความประสงค์ส่งมอบสัตว์ป่าไว้เพื่อนัดหมายวันส่งมอบสัตว์ป่าต่อไป

ในกรณีที่ผู้ครอบครองสัตว์ป่าไม่ชำระค่าใช้จ่ายภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าไม่ประสงค์จะให้ดำเนินการต่อไป และให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ

ส่วนที่ ๕

การยกเว้นและการลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการดูแลและการส่งมอบสัตว์ป่า

ข้อ ๓๗ เมื่อผู้ครอบครองสัตว์ป่าได้รับหนังสือแจ้งค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าตามข้อ ๓๔ แล้ว ในกรณีที่ผู้ครอบครองสัตว์ป่าไม่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่จะชำระค่าใช้จ่ายได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ผู้ครอบครองสัตว์ป่าอาจยื่นขอยกเว้นหรือลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูสัตว์ป่านั้น ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือกำหนดให้ชำระค่าใช้จ่ายตามข้อ ๓๔

เอกสารที่ผู้ครอบครองสัตว์ป่าจะต้องยื่นเมื่อขอยกเว้นหรือลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการดูแล สัตว์ป่า ได้แก่ เอกสารแสดงการเสียภาษีเงินได้ของผู้ครอบครองสัตว์ป่าย้อนหลังสามปีภาษี (ถ้ามี) และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุจำเป็นที่จะขอยกเว้นหรือลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่า

ข้อ ๓๘ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอยกเว้นหรือลดหย่อนค่าใช้จ่ายของผู้ครอบครอง สัตว์ป่าแล้ว ให้เสนอต่อคณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่าเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็น ต่ออธิบดีเพื่อให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่อธิบดีเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบให้ยกเว้นหรือลดหย่อนค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ครอบครอง สัตว์ป่า เป็นประการใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งแก่ผู้ครอบครองสัตว์ป่าทราบ และดำเนินการ ตามส่วนที่ ๔ ต่อไป

การยกเว้นหรือลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการส่งมอบสัตว์ป่า อธิบดีอาจวางข้อกำหนดหรือเงื่อนไข ไว้ก็ได้

ส่วนที่ ๖

การรับมอบและส่งมอบสัตว์ป่า

ข้อ ๓๙ เมื่อผู้ครอบครองสัตว์ป่าได้ทำสัญญาและข้อตกลง รวมทั้งได้ชำระค่าใช้จ่ายตามข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เตรียมสถานที่เพื่อดำเนินการรับมอบสัตว์ป่านั้นไว้ให้พร้อม การรับมอบสัตว์ป่าให้คำนึงถึงความสะดวกและปลอดภัยของสัตว์ป่าไว้ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้ครอบครองสัตว์ป่านั้นไม่อาจเคลื่อนย้ายสัตว์ป่านั้นได้เอง พนักงานเจ้าหน้าที่ อาจเคลื่อนย้ายสัตว์ป่านั้นเองก็ได้

(๒) ในกรณีที่ผู้ครอบครองสัตว์ป่าสามารถเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าได้เอง ให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่า ส่งมอบสัตว์ป่าให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับมอบสัตว์ป่าไว้แล้ว ให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่าส่งมอบต้นฉบับ ของเอกสารหลักฐานการครอบครองสัตว์ป่า ประวัติสุขภาพสัตว์ป่า (ถ้ามี) เอกสารรับรองสุขภาพ สัตว์ป่าไม่เกินสองเดือนตามหลักวิชาการ (ถ้ามี) และให้จัดทำบันทึกการรับมอบสัตว์ป่า และใบรับแจ้ง การส่งมอบสัตว์ป่าไว้แก่ผู้ครอบครองสัตว์ป่าเพื่อเป็นหลักฐาน

ส่วนที่ ๗

การเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนการครอบครองสัตว์ป่า

ข้อ ๔๐ เมื่อผู้ครอบครองสัตว์ป่าได้ส่งมอบสัตว์ป่าให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นผู้ครอบครองสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้ส่งมอบใบอนุญาตหรือใบรับรองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในวันส่งมอบสัตว์ป่าหรือไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันส่งมอบสัตว์ป่า หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงบางรายการกรณีที่จะส่งมอบสัตว์ป่าบางชนิด และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการบันทึกการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลลงในสารบบ

(๒) ในกรณีผู้ครอบครองสัตว์ป่าควบคุมชนิดที่ต้องแจ้งการครอบครองตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง ให้ส่งมอบใบรับแจ้งการครอบครองหรือใบรับแจ้งการครอบครองชั่วคราวแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในวันส่งมอบสัตว์ป่าหรือไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันส่งมอบสัตว์ป่า หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงบางรายการกรณีที่จะส่งมอบสัตว์ป่าบางชนิด และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการบันทึกการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลลงในสารบบ

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับรองและผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับรองได้ดำเนินการตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว และประสงค์จะส่งมอบสัตว์ป่าที่เหลืออยู่แก่กรมประมง ให้ส่งมอบใบอนุญาตใบรับรอง หรือใบรับแจ้งการครอบครองแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันส่งมอบสัตว์ป่า และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการบันทึกการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลลงในสารบบ

หมวด ๔

การดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่า

ส่วนที่ ๑

การดำเนินการเบื้องต้นแก่ซากสัตว์ป่า

ข้อ ๔๒ กรณีพบซากสัตว์ป่าในที่จับสัตว์น้ำหรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบสาเหตุการตายของสัตว์ป่านั้น หากพบว่า

(๑) ซากสัตว์ป่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ทำการเก็บหลักฐาน ตัวอย่าง และข้อเท็จจริงการกระทำผิดที่เกี่ยวกับซากสัตว์ป่าดังกล่าวเพื่อใช้ประกอบสำนวนคดี และพิจารณาแจ้งความเพื่อดำเนินคดีต่อไป

หากซากสัตว์ป่าดังกล่าว เป็นซากสัตว์ป่าที่เก็บรักษาไว้แล้วอาจเน่าเสียหรือเก็บรักษาไว้แล้วจะเป็นภาระเกินสมควรแก่ทางราชการ ให้ทำเรื่องขอทำลายซากสัตว์ป่าดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน

ต่อพนักงานสอบสวน หากพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเก็บไว้เป็นพยานหลักฐานอีกต่อไป ก็ให้ทำลายซากสัตว์ป่านั้นได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในข้อ ๔๗ และรายงานผลการทำลายซากสัตว์ป่านั้นให้พนักงานสอบสวนและอธิบดีทราบ

หากซากสัตว์ป่าดังกล่าว ไม่เน่าเสียหรือเป็นซากสัตว์ป่าที่พนักงานสอบสวนมีความเห็นให้เก็บรักษาไว้เพื่อใช้ในการดำเนินคดี ให้ส่งซากสัตว์ป่านั้นให้ศูนย์เก็บรักษาต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด หรือจนกว่าพนักงานสอบสวนมีความเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเก็บพยานหลักฐานอีกต่อไป โดยให้จัดทำเอกสารรับมอบซากสัตว์ป่าแยกไว้เป็นรายคดี เว้นแต่เป็นซากสัตว์ป่าที่มีค่าสมควรแก่การเก็บรักษาไว้ อาจพิจารณาดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่าตามส่วนที่ ๒ ต่อไป

(๒) ซากสัตว์ป่าที่น่าเชื่อว่าเป็นการตายลงโดยธรรมชาติให้ประสานพนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการประมงเพื่อตรวจสอบและดำเนินการทำลายซากสัตว์ป่าดังกล่าวโดยด่วนตามหลักเกณฑ์และวิธีการในข้อ ๔๖ และรายงานผลการทำลายซากสัตว์ป่านั้นให้อธิบดีทราบ

ข้อ ๔๓ ซากสัตว์ป่าตามข้อ ๔๒ หากเป็นซากสัตว์ป่าที่ไม่เน่าเสียที่มีค่าสมควรแก่การเก็บรักษาไว้ เช่น เขี้ยว กระดอง หนัง กระดุก ซาก หรือหินปะการัง ซึ่งเป็นของสัตว์ป่าสงวน หรือซากสัตว์ป่าที่หายากใกล้สูญพันธุ์ หรือซากสัตว์ป่าที่พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าจะใช้ประโยชน์จากซากสัตว์ป่านั้นเพื่อประโยชน์ในทางราชการหรือการศึกษาวิจัย หรือมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ให้เก็บรักษาซากสัตว์ป่านั้นไว้มิให้ทำลาย โดยอาจจัดการซากสัตว์ป่าดังกล่าวด้วยวิธีการสต๊าฟ ดอง ตากแห้ง หรือวิธีการอื่นใดเพื่อรักษาให้ซากสัตว์ป่านั้นคงสภาพเดิมก็ได้ กรณีที่เป็นที่สงสัย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หารือไปยังคณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่า

ซากสัตว์ป่าตามวรรคหนึ่ง หากเป็นกรณีที่สัตว์ป่านั้นตายลงอันมีสาเหตุจากการติดเชื้อโรคระบาด และสามารถทำลายเชื้อโรคจนซากสัตว์ป่านั้นปลอดจากเชื้อโรคตามหลักวิชาการได้แล้ว ให้เก็บรักษาซากสัตว์ป่านั้นไว้ มิฉะนั้นก็ให้ทำลายเสีย โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการในข้อ ๔๖

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่าโดยพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๔๔ การดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่ามีแนวทางการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การนำซากสัตว์ป่าไว้ใช้ประโยชน์ในราชการหรือเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ

(๒) การทำลายซากสัตว์ป่า

(๓) การจำหน่ายซากสัตว์ป่าบางชนิด

(๔) การเก็บรักษาซากสัตว์ป่า

ข้อ ๔๕ การนำซากสัตว์ป่าไปใช้ประโยชน์ในราชการหรือเพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ และการเสนอโครงการขอใช้ประโยชน์จากซากสัตว์ป่า ให้นำความในข้อ ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การใช้ประโยชน์จากซากสัตว์ป่าที่อยู่ในความดูแลของกรมประมงตามวรรคหนึ่ง อาจนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการอื่นก็ได้ เช่น การจัดแสดงเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์ป่า หรือเก็บและจัดแสดงเพื่อประโยชน์ทางวิชาการในพิพิธภัณฑ์ หรือการนำไปเป็นอาหารสัตว์ของศูนย์หรือในธรรมชาติ

ข้อ ๔๖ การทำลายซากสัตว์ป่า กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเก็บรักษาซากสัตว์ป่าไม่สามารถดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่าที่เก็บรักษาตามข้อ ๔๕ ได้ หรือซากสัตว์ป่ามีการเสื่อมสภาพอย่างรุนแรง หรือหากเก็บรักษาซากสัตว์ป่าไว้จะเป็นภาระเกินสมควรแก่ทางราชการ หรือเป็นซากสัตว์ป่าจากสัตว์ป่าที่ติดเชื่อโรคระบาด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณากำหนดพื้นที่ในการใช้ทำลายซากสัตว์ป่าและจัดการทำลายตามลักษณะของซากสัตว์ป่านั้น ดังนี้

(๑) ซากสัตว์ป่าที่ยังมีสภาพเป็นตัวสัตว์ทั้งตัว

(ก) ให้ฝังซากสัตว์ป่าในบริเวณพื้นที่ดอนที่น้ำท่วมไม่ถึงและห่างจากแหล่งน้ำธรรมชาติหรือไกลจากแหล่งชุมชน โดยให้ส่วนบนสุดของซากสัตว์อยู่ใต้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร ใช้สารเคมีที่สามารถทำลายเชื้อจุลินทรีย์หรือเชื้อโรคต่าง ๆ โดยการแช่ ราด หรือโรยที่ส่วนต่าง ๆ ของซากสัตว์ป่านั้นจนทั่ว รวมถึงบริเวณปากหลุมที่ฝังซากสัตว์ป่านั้นด้วย และพูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่าปริมาตรของซากสัตว์ป่าหรืออาจหาวัสดุหนักปิดทับหลุมเพื่อป้องกันการขุด คืบเขี่ยจากสัตว์อื่นก็ได้ และทำการตรวจสอบดูแลพื้นที่ที่ฝังซากสัตว์ป่าป้องกันบุคคลหรือสัตว์อื่นเข้าออกบริเวณสถานที่ฝังซากสัตว์ป่าภายในระยะเวลาสิบสี่วัน หรือ

(ข) ใช้ไฟเผาทำลายซากสัตว์ป่านั้นให้ไหม้จนสิ้น หรือ

(ค) ใช้วิธีการทำลายซากสัตว์ป่าด้วยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรตามหลักวิชาการ

(๒) ซากสัตว์ป่าซึ่งไม่มีลักษณะเป็นซากสัตว์ทั้งตัว เป็นชิ้นส่วน หรือเป็นสิ่งใด ๆ ที่ได้จากสัตว์ป่าที่มีชีวิต หรือสัตว์ป่าที่ตายแล้ว ให้ทำลายตามวิธีที่กำหนดใน (๑)

ในการทำลายซากสัตว์ป่าดังกล่าว ให้กระทำโดยคณะบุคคล เพื่อควบคุมการทำลายโดยประกอบด้วยประมงจังหวัดหรือผู้อำนวยการศูนย์ และข้าราชการหรือพนักงานราชการหรือลูกจ้างประจำในสังกัดกรมประมงอีกไม่น้อยกว่าสองคน

ข้อ ๔๗ การจำหน่ายซากสัตว์ป่า ให้อธิบดีจำหน่ายได้เฉพาะซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่เพาะพันธุ์ได้หรือสัตว์ป่าควบคุมที่เพาะพันธุ์ได้ แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตครอบครองตามมาตรา ๑๘ ผู้ได้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์สัตว์ป่าตามมาตรา ๒๘ ผู้ได้รับใบอนุญาตค้าตามมาตรา ๓๐ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

การจำหน่ายซากสัตว์ป่าให้ปฏิบัติตามขั้นตอนการจำหน่าย ดังนี้

(๑) ราคาซากสัตว์ป่าที่ทำการจำหน่ายให้กำหนดจากการสืบราคาท้องตลาดแห่งท้องที่ โดยให้คำนึงถึงความเสื่อมสภาพของซากสัตว์ป่านั้นด้วย

(๒) ในกรณีมีจำนวนผู้ยื่นความประสงค์จะซื้อซากสัตว์ป่าเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนซากสัตว์ป่าที่ประกาศจำหน่าย ให้จำหน่ายซากสัตว์ป่านั้นแก่บุคคลดังกล่าว ให้ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้มีสิทธิที่จะซื้อซากสัตว์ป่า เข้าทำสัญญาซื้อขายกับกรมประมง และจัดทำหลักฐานการรับมอบซากสัตว์ป่า และใบรับรองการครอบครองซากสัตว์ป่าไว้ในความครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ในกรณีที่มีผู้ยื่นความประสงค์จะซื้อซากสัตว์ป่ามากกว่าจำนวนซากสัตว์ป่าที่ประกาศจำหน่าย ให้กระทำด้วยวิธีการจับฉลาก

ให้ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้มีสิทธิที่จะซื้อซากสัตว์ป่า เข้าทำสัญญาซื้อขายกับกรมประมง และจัดทำหลักฐานการรับมอบซากสัตว์ป่าและใบรับรองการครอบครองซากสัตว์ป่าไว้ในความครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๔) ซากสัตว์ป่าที่นำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับการผลิตตามจำนวนประเภทอย่างใกล้ชิด และออกหลักฐานกำกับผลิตภัณฑ์ด้วย

ข้อ ๔๘ การเก็บรักษาซากสัตว์ป่า หากพนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถพิจารณาแนวทางดำเนินการใด ๆ แก่ซากสัตว์ป่าได้ ให้เก็บรักษาซากสัตว์ป่านั้นต่อไป หรือจนกว่าจะมีแนวทางการดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่านั้น โดยให้ดำเนินการตามข้อ ๔๕ ข้อ ๔๖ หรือข้อ ๔๗ ต่อไป

ส่วนที่ ๓

การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๔๙ การดำเนินการตามข้อ ๔๕ ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำเครื่องหมายแก่สัตว์ป่าดังกล่าวให้เรียบร้อยก่อนดำเนินการ โดยให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่าตามข้อ ๑๖ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๕๐ การดำเนินการตามข้อ ๔๕ และข้อ ๔๗ ต้องได้รับความเห็นชอบจากอธิบดี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอแนวทางการดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่านั้นต่อคณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่า เพื่อพิจารณาความเห็นต่ออธิบดีเพื่อให้ความเห็นชอบ

การดำเนินการตามข้อ ๔๖ หากเป็นซากสัตว์ป่าสงวน หรือซากสัตว์ป่าอื่นที่พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วว่ามีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ต้องได้รับความเห็นชอบจากอธิบดี โดยให้เสนอแนวทางการดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่านั้นต่อคณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่า ส่วนซากสัตว์ป่าอื่นหากเก็บไว้จะเป็นภาระเกินสมควรแก่ทางราชการและไม่อาจใช้ประโยชน์อื่นได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการทำลายซากสัตว์ป่านั้นตามวิธีการทำลายตามข้อ ๔๖

ข้อ ๕๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานซึ่งดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่าตามที่อธิบดีให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินการแก่กองบริหารจัดการทรัพยากรและกำหนดมาตรการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่านั้นแล้วเสร็จ และให้กองบริหารจัดการทรัพยากรและกำหนดมาตรการรวบรวมเป็นข้อมูลการดำเนินการแก่ซากสัตว์ป่าตามหมวด ๗ ต่อไป

ข้อ ๕๒ ให้ศูนย์ซึ่งเก็บรักษาซากสัตว์ป่ามีหน้าที่ต้องรายงานสภาพ ชนิด และจำนวนซากสัตว์ป่าที่อยู่ในความครอบครองต่ออธิบดีทุกสิ้นปีปฏิทิน

หมวด ๕

การดำเนินการแก่ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า

ส่วนที่ ๑

หลักเกณฑ์การดำเนินการแก่ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า

ข้อ ๕๓ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจยึดผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าจากการกระทำผิดหรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดิน ให้ดำเนินการแก่ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าตามหมวดนี้

ข้อ ๕๔ ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าตามข้อ ๕๓ ซึ่งทำจากซากสัตว์ป่าสงวน หรือซากสัตว์ป่าที่หายากใกล้สูญพันธุ์ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากสัตว์ป่าที่พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่ายังสามารถใช้ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่านั้นไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนได้เพื่อประโยชน์ในทางราชการหรือการศึกษาวิจัย หรือมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ให้เก็บรักษาผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่านั้นไว้

ข้อ ๕๕ การดำเนินการแก่ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าอื่น นอกจากผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าตามข้อ ๕๔ ให้พิจารณาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าซึ่งเป็นชนิดสัตว์ป่าที่ไม่สามารถอนุญาตให้เพาะพันธุ์หรือค้าได้ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ อาจพิจารณานำผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าไปใช้ประโยชน์ในราชการหรือเพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ หรือทำลาย หรือเก็บรักษาต่อไปก็ได้ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการแก่ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว ให้นำความในข้อ ๔๕ ข้อ ๔๖ และข้อ ๔๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าซึ่งเป็นชนิดสัตว์ป่าที่สามารถอนุญาตให้เพาะพันธุ์หรือค้าได้ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ อาจพิจารณานำผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าไปใช้ประโยชน์ในราชการหรือเพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ หรือทำลาย จำหน่าย หรือเก็บรักษาต่อไปก็ได้ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการแก่ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว ให้นำความในข้อ ๔๕ ข้อ ๔๖ ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๕๖ การดำเนินการแก่ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้นำความในหมวด ๔ ส่วนที่ ๓ การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่แก่ซากสัตว์ป่า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

คณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า

ข้อ ๕๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการการดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำ” ประกอบด้วย รองอธิบดีที่กำกับกองบริหารจัดการทรัพยากร และกำหนดมาตรการ เป็นประธานกรรมการ ผู้เชี่ยวชาญด้านความหลากหลายทางชีวภาพด้านการประมงน้ำจืด ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ผู้อำนวยการกองกฎหมาย เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการทรัพยากรและกำหนดมาตรการ เป็นกรรมการและเลขานุการ หัวหน้ากลุ่มคุ้มครองพันธุ์สัตว์น้ำตามอนุสัญญา เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) พิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานเสนอขอความเห็นชอบต่ออธิบดี

(๒) พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ หลักปฏิบัติ วิธีการ ค่าใช้จ่าย ราคาสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า

(๓) กำหนดค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) เรื่องอื่นตามที่อธิบดีมอบหมายตามระเบียบนี้

หมวด ๗

การรวบรวมข้อมูลการดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า

ข้อ ๕๘ ข้อมูลการแจ้ง การรับแจ้ง การมอบหรือรับมอบ การครอบครอง การเยียวยารักษา ชนิดและจำนวน สภาพ และการดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า ตามระเบียบนี้ให้กองบริหารจัดการทรัพยากรและกำหนดมาตรการรวบรวมและรายงานให้อธิบดีทราบ ทุกสิ้นปีปฏิทิน

หมวด ๘

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๕๙ บรรดาสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า ที่มีอยู่ในความดูแลของกรมประมงก่อนระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้เท่าที่จะดำเนินการได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

เฉลิมชัย สุวรรณรักษ์

อธิบดีกรมประมง